

60 GODINA BOLNICE "JAGOMIR"

Ahmić Muhamed, Dževad Begić, Ferid Mujanović, Biljana Kurtović

Osnivanje bolnice

09.marta 1947. godine, na drugom vanrednom zasjedanju Narodne skupštine Narodne Republike Bosne i Hercegovine, jednoglasno je usvojen Zakon o Državnoj bolnici za duševne bolesti u Sarajevu. Petogodišnjim planom razvitka narodne privrede, u prvom dijelu plana, rezervirano je 1,200.000 dinara u cilju preuređenja "Gajtan fabrike" u bolnicu za duševne bolesti. Predviđeno je i priključenje jednog većeg posjeda za ekonomiju i radionice koje bi bile sastavni dio bolnice u paviljonskom sistemu. Adaptacija bivše fabrike i nabavka bolničke opreme traje punu godinu dana. Za upravnika bolnice postavljen je dr Salvator Karabaić. Prvi pacijent dolazi u bolnicu **25.07.1949.godine.** do kraja godine primljeno je **129** bolesnika a slijedeće još 86.

Bolnicom je upravljalo 10 upravnika (direktora). Neki od njih su svojim radom posebno zadužili bolnicu. U svom radu uvijek su imali neprocjenjivu podršku glavnih medicinskih sestara-tehničara bolnice. Razvoju i ugledu bolnice doprinjela je cijela plejada istaknutih psihijatara koji su u njoj radili.

UPRAVNICI BOLNICE

- Prim. dr Salvator Karabaić
- Dr Salih Ridžanović
- Dr Branko Jurin
- Prim.dr Ivan Milaković
- Dr Rizo Kapetanović
- Prim.dr Danica Paunić
- Dr med.sc. Azemina Bajrić
- Dr Mešić Jasminka
- Prim.dr Senadin Ljubović
- Prim.dr Ferid Mujanović

GLAVNI MEDICINARI BOLNICE

- Stanišić Jovo
- Čolić Ranko
- Kulić Rajko
- Erjavec Janja
- Stanković Sonja
- Kosorić Momir
- Pekušić Huso
- Čorić Mustafa
- Dizdarević Ibrahim
- Kerla Abid
- Mutap Mirsada

PRIM. DR SALVATOR KARABAIĆ (1884-1956)

Prvi i dugogodišnji upravnik Državne bolnice za duševne bolesti u Sarajevu. Rođen je na Krku 1884. godine. Gimnaziju je završio na Sušaku 1904. godine. Medicinu je studirao u Beču, diplomirao je 1910.godine. Radio je u Puli i Kovinu. U periodu od 26.12.1919. godine do 1929. godine radio je u Zavodu za umobolne "Stenjevec". Premješten je u Sarajevo za šefa Odjeljenja za neuropsihijatriju u tadašnjoj Državnoj bolnici. Na mjestu šefa zamijenio je dr Egonu Zahradku i na toj dužnosti ostaje do 1945. godine. Tokom II svjetskog rata pokazao je lice patriote. Po osnivanju Državne bolnice za duševne bolesti u Sarajevu dolazi na čelo ustanove i na toj funkciji ostaje do 1956.godine. 1955. godine dobija titulu primarijusa. Sav svoj život i svoje slobodno vrijeme posvećivao je bolesnicima provodeći mnoge noći uz njih. 24. septembra 1956. godine umire na Hirurškoj klinici u Sarajevu.

U LITERATURI

"Strpalo ga na Jagomir" značilo je da je netko puknuo i završio u ludnici. Ako jednoga dana Sarajevo dobije psihijatrijsku kliniku u nekom drugom dijelu grada i ona će biti Jagomir jer je to postala riječ koja više ne označava dio grada. To je riječ samo za ludnicu. Zato vam je uvijek malo smiješno i ne možete to sakriti kada vam netko posve ozbiljno kaže da stanuje na Jagomiru; tamo naime ima kuću, tako mu se zalomilo, dedo sagradio još u vrijeme kad ludnice nije ni bilo, pa se njegovim potomcima sad svi podsmjehuju.

Miljenko Jergović, "Historijska čitanka 1"

Od svog osnivanja pa do danas organizaciona struktura bolnice se mijenjala. Bolnica je imala više imena: **Državna bolnica za duševne bolesti, Specijalna bolnica za mentalnu rehabilitaciju, Klinička psihijatrijska bolnica i Psihijatrijska bolnica Kantona Sarajevo.** Mijenjao se broj postelja, ljekara, zdravstvenog osoblja i medicinskih saradnika. Svaka nova organizaciona struktura bila je proizvod aktualne psihijatrijske misli i društveno političkih prilika.

Tabela 1. Bolnice u 1954. godini – osoblje

BOLNICA	Medicinsko osoblje		Nemedicinsko osoblje	
	Ljekari	srednje	niže	
	Svega	specijalisti	svoga	svoga
Klinike	161	54	45	422
Kasindol (pluća)	4	3	3	19
Jagomir (duš.bol.)	1	1	-	32

Izvor: Sarajevo u socijalističkoj Jugoslaviji, Dr Jakob Gaon "Razvoj zdravstva"

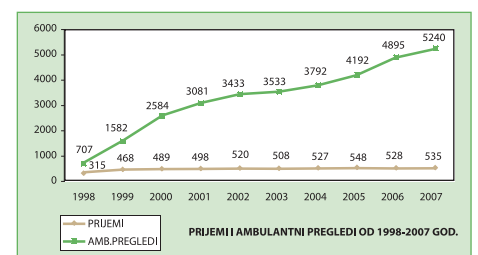
Tabela 2. Distribucija broja postelja, ljekara i zdravstvenog osoblja u bolnici Jagomir u 1975. i 2008. godini

	1975	2008
Broj postelja	466	70
Neuropsihijatarata	15	13
Ljekari – ostali	7	1
Medicinske sestre-tehničari (VSS)	6	3
Medicinske sestre-tehničari (SSS)	61	41
Bolničari	31	-
Socijalni radnik	5	1
Psiholog	-	1

Tokom posljednjeg rata u Bosni i Hercegovini bolnica je bila locirana u objektu obdaništa u sarajevskom naselju Bjelave. "Privremeni smještaj" bolnice u objekat obdaništa trajao je od **01.07.1992.** do **02.12.1997.** godine. Uslovi za rad bili su krajnje neodgovarajući. Pacijenti su bili smješteni u nenamjenski objekat, snabdjevanje lijekovima je bilo otežano, humanitarna katastrofa naročito je pogađala duševne bolesnike. Po završetku rata matična bolnica bila je devastirana a renoviranje je bilo omogućeno donacijom vlade Republike Irske putem Ireland Refugee Trust.

Nakon rata dolazio do reforme psihijatrijske službe u Bosni i Hercegovini i razvijanja koncepta "**psihijatrije u zajednici**". Otvaraju se Centri za mentalno zdravlje a bolnice smanjuju broj postelja i skraćuju dužinu hospitalizacije duševnih bolesnika.

PRIJEMNI I AMBULANTNI PREGLED OD 1998-2007. god.

ZAKLJUČAK

Psihijatrijska bolnica Kantona Sarajevo, poznata pod toponimom "Jagomir", osnovana je 1948. godine. Od svog osnivanja do danas prošla je mnoge reforme kako u bivšoj Jugoslaviji tako i u sadašnjoj poslijeratnoj reformi zdravstva u Bosni i Hercegovini. Svoj rad nije prekidala ni tokom posljednjeg rata. Svoje mjesto ima i u literaturi. Cijelo vrijeme, neovisno o karakteru hospitalizacija, cilj je bio uvijek isti – pomoći duševno oboljelom. Danas je to moderna bolnica sa jasno definisanim mjestom u okviru projekta psihijatrije u zajednici.

Literatura:

1. Pavelić D. – 25 godina Specijalne bolnice za mentalnu rehabilitaciju u Jagomiru, medicinski arhiv, 28,1974., str. 218-220
2. Jukić V, Bartul M., - Psihijatrijska bolnica Vrapče 1879.-1999.